

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 99/23

V Lucemburku dne 15. června 2023

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-520/21 | Bank M. (Důsledky zrušení smlouvy)

Unijní právo nebrání tomu, aby spotřebitelé v případě zrušení smlouvy o hypotečním úvěru, která obsahuje zneužívající ujednání, požadovali po bance náhradu jdoucí nad rámec vrácení zaplacených měsíčních splátek

Brání však tomu, aby se banka domáhala obdobných nároků po spotřebitelích

Jeden spotřebitel a jeho manželka uzavřeli v roce 2008 s Bank M. smlouvu o hypotečním úvěru. Úvěr byl indexován na švýcarský frank (CHF) a měsíční splátky měly být placeny v polských zlotých (PLN) po směně na základě prodejního kurzu CHF podle devizového kurzovního lístku, který Bank M. uplatňovala ke dni úhrady každé měsíční splátky.

Dotčený spotřebitel měl za to, že ujednání o směně, která určují směnný kurz, jsou zneužívající a tato smlouva je kvůli nim v plném rozsahu neplatná, a proto podal proti Bank M. u okresního soudu ve Varšavě žalobu. Domáhal se zaplacení peněžité částky odpovídající polovině zisku, kterého Bank M. dosáhla během určitého období tím, že použila měsíční splátky úvěru zaplacené na základě plnění smlouvy. Spotřebitel na podporu žaloby tvrdil, že Bank M. inkasovala tyto měsíční splátky bez právního důvodu.

Polský soud se Soudního dvora dotázal, zda směrnice o zneužívajících ujednáních¹, jakož i zásady efektivity, právní jistoty a proporcionality umožňují stranám smlouvy o hypotečním úvěru, která je zrušena, jelikož nemůže nadále existovat po odstranění zneužívajících ujednání, aby se domáhaly náhrady jdoucí nad rámec vrácení částek, které si tyto strany vyplatily na základě uvedené smlouvy, a zaplacení zákonných úroků z prodlení ode dne výzvy k zaplacení.

Soudní dvůr v dnešním rozsudku poznamenal, že **ve zmíněné směrnici nejsou výslovně upraveny důsledky neplatnosti smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem po odstranění zneužívajících ujednání**. Uvedené důsledky musí určit členské státy s tím, že **stanovená pravidla musí být slučitelná s unijním právem** a zejména s cíli dotčené směrnice. Soudní dvůr uvedl, že tato slučitelnost závisí na tom, zda vnitrostátní pravidla umožňují právně a fakticky obnovit situaci spotřebitele, ve které by se nacházel, kdyby smlouva, jež byla prohlášena za neplatnou, nebyla sjednána, a dále zda nezpochybňují odrazující účinek, o nějž usiluje dotčená směrnice.

Podle Soudního dvora **nic nenavědčuje tomu, že by výše uvedené cíle zpochybňovala** možnost spotřebitele vymáhat po bance pohledávky jdoucí nad rámec vrácení zaplacených měsíčních splátek. Taková možnost zejména může přispět k tomu, že prodávající nebo poskytovatelé budou odrazováni od toho, aby do spotřebitelských smluv včleňovali zneužívající ujednání, jelikož jejich včlenění, které způsobuje neplatnost těchto smluv, **by mohlo mít finanční důsledky jdoucí nad rámec vrácení částek zaplacených spotřebitelem a případného zaplacení úroků**

¹ Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288; a oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26).

z prodlení. Je nicméně na vnitrostátním soudu, aby s ohledem na všechny okolnosti daného sporu posoudil, zda je vymáhání takových nároků spotřebitele v souladu se zásadou proporcionality.

Dotčená směrnice kromě toho **brání tomu, aby banka mohla po spotřebiteli požadovat náhradu jdoucí nad rámec vrácení vyplacených finančních prostředků, jakož i zaplacení zákonných úroků z prodlení.** Soudní dvůr konstatoval, že přiznání takového práva **by přispívalo k eliminaci odrazujícího účinku pro prodávající a poskytovatele.** Kdyby byli spotřebitelé při uplatňování svých práv vyplývajících z této směrnice vystaveni riziku, že budou muset zaplatit takovou náhradu, byla by kromě toho ohrožena účinnost ochrany, kterou spotřebitelům tato směrnice přiznává. Tento výklad **by mohl vést ke vzniku situací, kdy by pro spotřebitele bylo výhodnější pokračovat v plnění smlouvy, která obsahuje zneužívající ujednání, než uplatnit práva, která mu vyplývají z uvedené směrnice.**

Soudní dvůr zdůraznil, že v dané věci je případné zrušení smlouvy o hypotečním úvěru důsledkem toho, že Bank M. použila zneužívající ujednání. **Nelze tudíž připustit, aby těžila hospodářské výhody ze svého protiprávního jednání, ani aby jí byla poskytnuta náhrada za znevýhodnění způsobená takovým jednáním.**

Soudní dvůr kromě toho konstatoval, že v **rámci výkladu dotčené směrnice, jejímž cílem je ochrana spotřebitele, není relevantní argument týkající se stability finančních trhů.** Prodávající nebo poskytovatelé nadto nemohou kvůli zachování stability finančních trhů obcházet cíle této směrnice. **Bankovní instituce totiž musí uspořádat svou činnost tak, aby byla v souladu s dotčenou směrnicí.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

